

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет Економіки та менеджменту
/назва факультету/

Кафедра Психології
/назва кафедри/

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Галина ЦІХ

(підпис) (прізвище та ініціали)

« 29 » серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Клінічна психологія

/назва дисципліни/

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
/шифр і назва галузі знань/

рівень вищої освіти Перший, бакалавр
/назва/

спеціальність 053 «Психологія»
/шифр і назва/

освітня програма «Психологія»
/назва/

спеціалізація «Психологія»
/назва/

вид дисципліни Обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки
/обов'язкова/вибіркова/

Тернопіль – 2025 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Клінічна психологія»

(назва дисципліни)

для студентів факультету економіки та менеджменту

(назва факультету)

Розробник:

Асистент кафедри психології,

(посада, науковий ступінь та вчене звання) (підпис) (ініціали та прізвище)

/ Оксана Козак /

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні
кафедри психології

(назва)

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри / Василь ВИШНЬОВСЬКИЙ /

(підпис) (ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена НМК
факультету економіки та менеджменту

(назва)

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Секретар НМК

(підпис) (ініціали та прізвище)

/ Оксана ПОТІХА /

Робоча програма погоджена:

Спеціальність 053 «Психологія»

(шифр і назва)

освітня програма «Психологія»

(назва)

Завідувач випускової кафедри Василь ВИШНЬОВСЬКИЙ /

(підпис) (ініціали та прізвище)

Гарант освітньої програми / Ірина ПЕРІГ /

(підпис) (ініціали та прізвище)

Структура навчальної дисципліни

Показник	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів/годин	5/150	5/150
Аудиторні заняття, год.	56	24
Самостійна робота, год.	94	126
Аудиторні заняття		
- лекції, год.	28	14
- лабораторні, год.	-	-
- практичні заняття, год.	28	10
- семінарські, год.	-	-
Самостійна робота		
- підготовка до лабораторних (практичних, семінарських) занять	26	12
- опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	34	69
- виконання контрольних завдань	-	-
- виконання індивідуальних завдань	-	-
- виконання курсових проектів (робіт)	-	-
- підготовка та складання заліків, екзаменів, контрольних робіт, рефератів, есе, тестування	34	45
Екзамен		

Частка годин самостійної роботи студента:

- денна форма навчання - 63%;
- заочна (дистанційна) форма навчання - 84%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є підготовка фахівців зі знаннями у сфері клінічної психології, які набули загальні і фахові компетентності для розв'язання складних практичних завдань у сфері психічного здоров'я, володіють методами промоції (збереження, відновлення і формування) психічного здоров'я та психологічного благополуччя, здатні застосувати набуті знання в клінічній психології, в т.ч у складі фахівців мультидисциплінарних команд.

Основний фокус освітньої програми спрямовано на: практику психодіагностики, консультування, психокорекції, для роботи з різними категоріями населення.

Курс «Клінічна психологія» скерований на вивчення науково-теоретичних, науково-прикладних, практико орієнтованих психологічних та міждисциплінарних навчальних дисциплін, націлена на формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти, які володіють сукупністю загальних та спеціальних компетентностей в сфері психічного здоров'я.

Завдання навчального курсу “Клінічна психологія”:

- розглянути основні напрями діяльності клінічного психолога;
- проаналізувати основні завдання і загальні принципи психологічного дослідження в закладі охорони здоров'я;
- показати психологічні аспекти соматичних розладів;
- висвітлити прикладне значення нейропсихології, патопсихології і психосоматики;
- розкрити психологічні аспекти діяльності психолога з девіантними особами;
- показати особливості участі клінічного психолога в роботі психологічних експертів;
- розглянути організаційні аспекти діяльності клінічного психолога в різних медичних закладах.

За результатами вивчення дисципліни студент набуває таких компетентностей:

- Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

- Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- Спеціальні:

СК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК12. Знання та розуміння функціональних обов'язків та специфіки діяльності психолога в різних установах.

СК 13. Вміння застосовувати професійні знання в різних галузях психологічної практики, реалізуючи принцип професійної мобільності.

За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР19. Реалізовувати професійну мобільність, що передбачає індивідуальну траєкторію та вибір сфери зайнятості психолога.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Лекційні заняття

№	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2		
1	<p>Тема 1. Теоретико–методологічні основи клінічної психології</p> <p>1. Клінічна психологія як галузь психології медичної, її розділи.</p> <p>2. Об'єкт і предмет професійної діяльності клінічного психолога.</p> <p>3. Взаємозв'язок клінічної психології з іншими науками.</p> <p>4. Методологічні основи клінічної психології. Загальні і конкретні завдання клінічного психолога.</p> <p>5. Етичні моделі Гіппократа, Парацельса. Деонтологічна модель.</p>	4	2
2	<p>Тема 2. Системи класифікації патопсихологічних розладів та їх етимологія</p> <p>1. Нейропсихологія і її види. Принципи функціонування мозку людини. Методи нейропсихологічного дослідження.</p> <p>2. Види психічних розладів.</p> <p>3. Прикладне значення патопсихології. Психопатопсихологічні синдроми.</p> <p>4. Методи патопсихологічних досліджень.</p>	4	2
3	<p>Тема 3. Вплив соматичної хвороби на психіку</p> <p>1. Групи психосоматичних розладів.</p> <p>2. Психоаналітичний, антропологічний напрями в психосоматиці. Концепція алекситимії.</p> <p>3. Психіатрія консультування.</p> <p>4. Види патогенного впливу соматичної хвороби на психіку.</p>	4	2

4	Тема 4. Психологія аномального розвитку 1. Дефектологія і її види. Основні типи психічного дизонтогенезу. 2. Біологічні і соціальні фактори аномалії розвитку. Розумова відсталість. Затримка психічного розвитку. Викривлений і дисгармонійний психічний розвиток. 3. Патологічне формування особистості.	2	2
5	Тема 5. Психологія девіантної поведінки 1. Клініко-фізіологічні і соціально-психологічні фактори девіантної поведінки. 2. Програми індивідуальної та групової профілактики девіантної поведінки.	2	2
6	Тема 6. Психологія медичного працівника 1. Клініко-психологічна інтервенція, її методи, функції і цілі. 2. Комунікативна компетентність лікаря. Етапи діагностичного процесу. 3. Хвороба як самостійна психотравма. 4. Психологічна адаптація пацієнта до хвороби.	4	
7	Тема 7. Клінічна психологія в експертній практиці 1. Психологічна експертиза. 2. Особливості проведення військово-медичної експертизи. 3. Завдання і типові питання медико-педагогічної експертизи. 4. Клінічний психолог і судово-психіатрична експертиза.	4	
8	Тема 8. Професійні та етичні засади діяльності клінічного психолога 1. Принципи організації медико-психологічної допомоги. 2. Робота клінічного психолога в реабілітаційних центрах психіатричної служби, у поліклініці, стаціонарних психотерапевтичних відділеннях і медичних закладах іншого профілю. 3. Взаємодія клінічного психолога і лікаря-психотерапевта. 4. Підготовка клінічних психологів	4	4
Усього годин:		28	14

3.2. Практичні заняття

№	Тема заняття	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
1	Клінічна психологія як галузь психологічної науки: теоретико-методологічні основи.	4	2
2	Патопсихологічні розлади, їх етимологія та системи класифікації.	4	2
3	Соматичні хвороби та їх вплив на психіку	4	
4	Психологічні аспекти аномального розвитку	2	2
5	Психологія девіантної поведінки	4	
6	Особливості психології медичного працівника та лікарські справи	2	
7	Значення клінічної психології в експертній практиці	4	
8	Професійні та етичні засади діяльності клінічного психолога	4	4
Усього годин:		28	10

3.3. Самостійна робота

№	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
1	Підготовка до практичних занять та опрацювання лекційного матеріалу	28	12
2	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції: 1. Принципи клінічної психології за К. Платоновим. 2. Розлади пам'яті при локальних ураженнях мозку. Порушення мислення при ураженнях мозку. 3. Умови, що визначають інтенсивність больового відчуття. Значення життєвої установки в переживанні болі. 4. Психологія дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Форми затримки психічного розвитку. Програма корекційної роботи з аутичними дітьми. Конституційні психопатії. 5. Механізми формування мотивів протиправних дій у психопатичних особистостей. 6. Психологічні реакції хворих на хворобу. 7. Бригадні технології з надання психотерапевтичної допомоги. 8. Робота психотерапевтичних центрів. Організація роботи психотерапевтичного кабінету.	15	69

3	Підготовка та складання екзамену, тестування - Модуль №1 - Модуль №2 - Екзамен	36	45
Усього годин:		94	126

4. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Форма підсумкового семестрового контролю – екзамен

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна			Аудиторна та самостійна робота					
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс	10	
20	18		20	17				
Лекції	Вид робіт	Бал	Лекції	Вид робіт	Бал			
Лекція №1	Практичне заняття №1	5	Лекція №5	Практичне заняття №5	5	Практичне завдання	15	
Лекція №2	Практичне заняття №2	5	Лекція №6	Практичне заняття №6	5			
Лекція №3	Практичне заняття №3	5	Лекція №7	Практичне заняття №7	5			
Лекція №4	Практичне заняття №4	3	Лекція №8	Практичне заняття №8	2			

5. Навчально-методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації до вивчення курсу «Клінічна психологія» / Укладач Козак О.В. Тернопіль: ТНТУ. 2024.

Дистанційний курс «Клінічна психологія», ID 1553.

6. Рекомендована література

Основна:

1. Аршава І.Ф., Корнієнко В.В. Основи неврології та психіатрії. Підручник. Дніпропетровськ: Вид-во «Свідлер», 2016. 423с.
2. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. пос. Львів, 2015. 242с.
3. Губенко І. Я. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування : підруч. для студентів мед. закл. фах. передвищ. та вищ. освіти / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко. 3-є вид. стер. Київ: Медицина, 2021. 310 с.
4. Закалик Г. М. Основи клінічної психології : навч. посіб. / Г. М. Закалик, О. В. Войцеховська, Н. М. Шувар. Львів : Вид-во Львів. політехніки 2015.
5. Клінічна психологія: навчальний посібник / Укл. Ю. П. Никоненко. К., 2016. 368 с. URL: https://pidru4niki.com/88714/psihologiya/klinichna_psihologiya.
6. Чабан О.С., Хаустова О. О. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування). К., 2000. 209 с.
7. Савенкова І. І. Клінічна психологія: навчальний посібник. Миколаїв: Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, 2018. 302 с.

Додаткова:

1. Корнієнко В.В. Методичні вказівки з вивчення дисципліни «Клінічна психологія» - Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. Справ, 2022. 45 с.
2. Серeda І.В. Основи психосоматики : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу за змішаною формою навчання / І. В. Серeda. Миколаїв : Видавець Румянцева Г. В., 2022. 156 с.
3. Терещенко Л.А. Психологічні особливості корекції невротичних розладів дошкільника. Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту

психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Київ, Том 10. Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія. Вип. 32. 2018. С. 84 – 92.

4. Ліндсі К. Гібсон. Вільні діти емоційно незрілих батьків. Видавництво Наталії Переверзевої. 2022. 248 с.

7. Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу в A-Tutor, ID:5731. URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>

2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – доступ до наукових публікацій, дисертацій та книг.

<http://www.nbuv.gov.ua>

3. Електронна бібліотека Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України – наукові праці українських психологів.

<http://lib.iitta.gov.ua>

4. Електронний репозитарій відкритого доступу eLibrary – архів наукових публікацій з психології та медицини.

<https://elibrary.kubg.edu.ua>

5. Спеціалізовані сайти з реабілітаційної психології

Міжнародний центр психологічної допомоги та реабілітації – корисні статті та рекомендації щодо реабілітації.

<https://rehabpsych.org>

Українська асоціація психології травми – актуальні матеріали щодо роботи з людьми, які пережили травму.

<https://www.uatp.org.ua>

Інститут когнітивного моделювання – статті, методики та дослідження у сфері реабілітаційної психології.

<https://cognitive.com.ua>

6. Онлайн-курси та освітні платформи

Prometheus – безкоштовні курси з психології, психотерапії та реабілітації.

<https://prometheus.org.ua>

Coursera – курси з клінічної психології та реабілітації (є українськомовні матеріали).

<https://www.coursera.org>

EdEra – освітня платформа з курсами з психології та реабілітації.

<https://www.ed-era.com>

7. Наукові журнали та публікації

Психологія і суспільство – науковий журнал про сучасні підходи в психології.

<https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp>

Науковий журнал "Практична психологія та соціальна робота" – статті та

